

Nitrianska Blatnica po roku 1990

Olga Kvasnicová
Pavol Stanček

Po štyridsiatich rokoch vlády jednej strany otvoril november 1989 dvere pre návrat demokratických pomerov v Československu. V celej republike vznikali nové strany a hnutia, ktorých prvoradým cieľom bolo uchádzať sa o priazeň voličov v slobodných voľbách. Aj v Nitrianskej Blatnici vytvorili svoju miestnu organizáciu Verejnost' proti násiliu a Kresťanskodemokratické hnutie, ktoré spoločne vystupovali pri rokovaníach s vedením obce. Všetky požadované zmeny sa uskutočnili pokojne a bez násilia.

Parlamentné voľby konané v júni 1990 boli pre mnohých občanov splnením tajných snov. Ešte s väčším nadšením pristupovali k volebným urnám v novembri 1990, keď si konečne mohli sami rozhodnúť o ľuďoch, ktorí budú zastupovať ich záujmy v obnovenom samosprávnom orgáne – obecnom zastupiteľstve, ako aj o starostovi obce. V Nitrianskej Blatnici v komunálnych voľbách tesne zvíťazilo Kresťanskodemokratické hnutie pred Československou stranou práce. V dvanásťčlennom zastupiteľstve získalo KDH šesť mandátov, päť mandátov získala ČSSP a jeden poslanec za Komunistickú stranu Slovenska.

Prvým novodobým starostom obce sa stal Viliam Kolka, skúsený funkcionár bývalého miestneho národného výboru a dlhoročný štátny zamestnanec. Vo svojom volebnom programe si stanovil cieľ stmeliť

kolektív poslancov do spoločného úsilia o prosperitu obce, rozvíjanie jej materiálnych a kultúrnych hodnôt, udržať u občanov záujem o veci verejné a prispieť k dobrým medziľudským vzťahom v obci.¹

Nitrianska Blatnica patrila začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia svojou vybavenosťou k rozvinutým obciam okresu Topoľčany. K ešte vyššej úrovni ju mala posunúť plánovaná výstavba, ako čistička odpadových vôd, kúpalisko, plynofikácia obce atď.

S pozitívnymi zmenami prichádzali aj nové problémy. Zmenené ekonomické pomery priniesli na scénu nezamestnanosť, ktorá postihla aj obyvateľov Nitrianskej Blatnice. Na druhej strane sa otvorili možnosti pre všetkých, ktorí chceli a dokázali vziať osud do vlastných rúk, pustili sa do podnikania a podarilo sa im vybudovať prosperujúce firmy, ktoré poskytujú zamestnanie viacerým obyvateľom obce. Ich zameranie je natoľko pestré, že spoločne s tromi predajňami Jednoty sú schopné zabezpečiť takmer všetky potreby svojich spoluobčanov.

Napriek mnohým ťažkostiam sa v prvom volebnom období, končiacom v roku 1994, podarilo uskutočniť niekoľko väčších stavebných akcií. Bola to napríklad rozsiahla rekonštrukcia bývalého hospodárskeho dvora JRD novými majiteľmi, kde vyrástli aj nové objekty a oprava budovy obecného úradu v roku 1993, ktorá dostala novú strechu a fasádu. V roku 1992 bola dokončená od roku 1989 rozostavaná telocvičňa pre základnú školu.²

Jozef Liška. Obr. 1

Od 1. januára 1993 sa osudy obce sa začali odvíjať v samostatnej Slovenskej republike, vzniknutej úderom hodín presne o pol noci. Vo všeobecnosti bol vznik republiky prijatý veľmi pozitívne.

Vo voľbách konaných v roku 1994 bol za starostu zvolený dlhoročný predseda miestneho národného výboru Jozef Líška, ktorý viedol obec počas ďalších dvoch volebných období. V oblasti výstavby a zlepšovania životných podmienok obyvateľov sa v tomto období opäť pokročilo. V roku 1996 bola obec plynofikovaná, v nasledujúcich rokoch boli plynofikované budovy základnej školy, materskej školy, kultúrneho domu, obecného úradu, farského úradu a iné. Ako celé Slovensko, aj v Nitrianska Blatnica výrazne menila svoju tvár. Socialistickú šedivosť a rovnakosť nahrádzali nové stavby, rekonštruovali sa rodinné domy, ktoré dostávali nové strechy a fasády, upravovali sa verejné priestranstvá. Rekonštruovaná bola budova pošty, generálnou opravou prešli stará kolkáreň a staré kabíny, ako aj plocha futbalového ihriska.³

Vedenie obce sa zameriavalo viac na menšie stavby, rekonštrukcie a údržbu, pretože v daných ekonomických pomeroch neprichádzala do úvahy väčšia investičná výstavba. Z tohto dôvodu sa z roka na rok odsúvala napr. aj výstavba potrebnej čističky odpadových vôd.

K zmene v osobe starostu došlo po voľbách v roku 2002, keď bol do tejto funkcie zvolený Ing. Juraj Rybníkar. V tomto období malo obecné zastupiteľstvo deväť poslancov. Zmenilo sa aj politické zastúpenie – po troch poslancoch malo Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) a Strana demokratickej ľavice (SDL), jeden poslanec zastupoval novovzniknutú stranu SMER. Aj v tomto volebnom období sa obec zameriavala viac na rekonštrukcie a údržbu obecných stavieb. V roku 2002 bola ukončená prístavba kabín na budove kolkárne, na pastoračné centrum bola zrekonštruovaná budova bývalej cirkevnej školy (svojpomocne a dodávateľsky stavbu zabezpečovala Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nitrianska Blatnica). V roku 2005 bolo v obci vylenené verejné osvetlenie.

Ďalší rozvoj zaznamenáva obec po voľbách v roku 2006, v ktorých bol za starostu obce zvolený Mgr. Michal Toman. Z množstva realizovaných akcií obyvateľov potešila výstavba chodníka s osvetlením v miestnom parku, otvorenie rekondičného zariadenia v budove telocvične, rekonštrukcia domu smútku, obecného rozhlasu, výstavba viacúčelového ihriska

s umelým povrchom a osvetlením v areáli ZŠ s MŠ, výstavba detských ihrísk v areáli miestneho parku a ďalšie rekonštrukcie významných budov v obci (hasičská zbrojnica, kultúrny dom, obecný úrad).

Problémy so záchranou najvýznamnejšej budovy v obci, zdevastovaného kaštieľa, sa vyriešili jeho kúpou novým majiteľom od skrachovanej realitnej kancelárie. Aj keď predaj kaštieľa v deväťdesiatych rokoch minulého storočia súkromnej osobe mnohých nenadchol, pozitívne je, že nový majiteľ chce kaštieľ postupne opraviť a zachovať ho ako dominantu obce. Veľa sa urobilo aj na záchranu ďalších kultúrnych pamiatok - stredovekej bašty a Rotundy sv. Juraja, kde už druhý rok pokračuje reštaurátorsko-umelecký výskum najmä vďaka Občianskemu združeniu Rotunda Jurko, ktorého členovia bez nároku na odmenu zabezpečovali a organizovali činnosti pri záchrane tejto pamiatky.

V nových spoločensko-ekonomických pomeroch sa okrem snahy zvýšiť kvalitu života svojich spoluobčanov zlepšením životného prostredia, v ktorom žijú, venovali starostovia a obecné zastupiteľstvá rovnako intenzívne aj zlepšeniu kultúrneho vyžitia a upevňovaniu spolupatričnosti obyvateľov. Ožili staré tradície, ktoré sa v podobe obecných osláv a stretnutí pri príležitosti Fašiangov, Stavania mája, Dňa matiek, Mikuláša, Vianoc atď. stali vítanými spoločenskými akciami. Z osláv, typických pre obec je napríklad Deň sv. Huberta, organizovaný Poľovníckym združením Mier v Nitrianskej Blatnici, Cyrilo-Methodské slávnosti a rôzne iné. V rámci každoročne organizovaných Dní obce si pravidelne pripomínajú historické medzníky obce, ako výročia prvej písomnej zmienky, výročie používania názvu Nitrianska Blatnica v roku 2008, výročia futbalu v obci v rokoch 1995, 2005, 2010 a podobne. Blatničania sú právom pyšní aj na svoje múzeum, ktoré bolo za účasti podpredsedu vlády Dušana Čaploviča slávnostne odovzdané do užívania 7. júla 2007.⁴

Vedenie obce má jasné predstavy o jej rozvoji v budúcnosti. Od roku 2008 má obec okrem Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (schválený obecným zastupiteľstvom v roku 2007) schválený aj ďalší dôležitý strategický rozvojový dokument - Územný plán obce Nitrianska Blatnica, ktorý rieši rozvoj celého katastrálneho územia. Určuje zásady priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce, dopravy, technického vybavenia, ochrany životného prostredia a kultúrno-historických hodnôt.⁵

Obr. 3

Administratívna budova Poľnohospodárskeho družstva Nitrianska Blatnica

Starostovia obce po roku 1991

1991

Starosta: Viliam Kolka

Poslanci: Anton Frnčík, Pavol Daňo, Anton Chromý, Mária Hlohovská, Valent Doročák, Juraj Rožek, Ján Kupec, Daniela Bartošková, Jozef Funta, Miloš Ryšavý, Ján Matulák, Jaroslav Ševčík

1994

Starosta: Jozef Líška

Poslanci OZ: Mgr. Daniela Bartošková, Ondrej Turan, Anton Frnčík, Ján Kolník, Michal Socha, Jozef Králik, Anton Chromý, Mária Hlohovská, Helena Bohušová, Rudolf Krajčík, Viliam Kolka, Ing. Rudolf Jančovič

1998

Starosta: Jozef Líška

Poslanci OZ: Mgr. Daniela Bartošková, Michal Socha, Anton Frnčík, Ján Kolník, Ondrej Turan, Renáta Vavrdová, Viktor Kolník, Ing. Rudolf Jančovič, Ján Krajčík, Dušan Toman

2002

Starosta: Ing. Juraj Rybníkár

Poslanci OZ: Michal Socha, Jozef Líška, Oľga Tomanová, Jozef Králik, Zdenka Selešová, Alena Stančeková, Ján Krajčík, Jozef Funta, Viktor Kolník

2006

Starosta: Mgr. Michal Toman

Poslanci OZ: Michal Socha, Alena Stančeková, Mária Hlohovská, Jozef Líška, PaedDr. Veronika Vichnarová, RNDr. Eduard Kollár, Ján Krajčík, Ing. Dagmar Patrovičová, Jozef Hudeček

Firmy a podnikatelia po roku 1990

Ing. Krošlák - výroba čalúneného nábytku

Stanislav Ondrejka - zámočnícka výroba a kovové konštrukcie

Ing. Rusko a Peter Grznár - výkup a spracovanie odpadových surovín

Viktor Kolník a Jaroslav Ševčík - výroba modelov, foriem a výrobkov zo sklolaminátu

Emanuel Schlik - výroba drevených konštrukcií

Pavel Stanček - výroba a montáž klampiarskych výrobkov, strešných konštrukcií a krytín

Ján Ceperko - kamenárstvo

Daniel Kupec - Auto Track Centrum - oprava automobilov

Dušan Funta - autopravovňa

Kruh - subtropické záhradníctvo

Dušan Štefčík - Záhradníctvo Dália

Mária Kašná - Zmiešaný tovar Marika

Zdenka Krajčíková - kvetinarstvo

Premeny obce po roku 1990

- ukončená stavba telocvične (1992)
- rekonštrukcia bývalého hospodárskeho dvora JRD
- rekonštrukcia obecného úradu (1993)
- rekonštrukcia strechy na budove pošty (1993)
- plynofikácia obce (1996)
- plynofikácia ZŠ, MŠ, KD, kostola a farskej budovy (1997)
- prístavba kabín na budove kolkárne (2001 - 2002)
- rekonštrukcia bývalej školy na pastoračné centrum (2005)
- generálna oprava verejného osvetlenia (2005)
- otvorenie múzea v kultúrnom dome (2007)
- výstavba chodníka s osvetlením v parku (2007)
- výstavba rekondičného zariadenia v budove telocvične ZŠ (2007)
- výmena okien na budove obecného úradu (2008)
- rekonštrukcia sociálnych zariadení a výmena okien na budove základnej školy (2005,2009)
- rekonštrukcia obecného rozhlasu (2009)
- výstavba viacúčelového ihriska s umelým povrchom a osvetlením (2009)
- výstavba 3 detských ihrísk v parku (2009)
- rekonštrukcia kanalizácie, spevnenej plochy a kaplnky sv. Urbana (2009)
- rekonštrukcia domu smútku (2009)
- rekonštrukcia stredovekej bašty v parku (2009 - 2010)
- rekonštrukcia strechy na budove kaštieľa (uskutočnil majiteľ objektu 2009)
- rekonštrukcia obecnej hasičskej stanice (2010)
- rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia (2010)
- komplexná rekonštrukcia historického parku (2010)
- revitalizácia centrálnej zóny obce (2010)

Telocvična. Obr. 4

Viacúčelové ihrisko. Obr. 5

Kultúrny dom. Obr. 6

V parku. Obr. 7

Vývoj počtu obyvateľov

1715	asi 200	1930	1241
1753	viac ako 400	1940	1266
1778	479	1948	1305
1787	543	1965	1548
1828	638	1970	1294
1843	692	1980	1265
1863	730	1985	1168
1869	755	1991	1119
1882	735	2001	1149
1892	854	2004	1207
1900	989	2007	1230
1921	1150		

Pramene a literatúra

Text kapitoly bol spracovaný zo zápisníc obecného zastupiteľstva v rokoch 1990 – 2010 a osobných spomienok Pavla Stančeka a Mgr. Michala Tomana.

- 1 Obecny úrad v Nitrianskej Blatnici (OCU-NB). Zápisnica z volieb v roku 1990.
- 2 OCU-NB. Zápisnice ZOZ 1992.
- 3 OCU-NB. Zápisnica ZOZ 28. 10. 1998, správa o plnení volebného programu.
- 4 ŠEVČÍKOVÁ, Dagmar. Ľud po Marhátom v dávnej minulosti. In: Blatnické noviny 4/2007.
- 5 Konečne máme územný plán. In: Blatnické noviny 6/2008.

Svätojurská púť' Obr. 8

